

ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินโครงการสหกิจศึกษา
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ

Problems and guideline to development on
co-operative education in Public Administration Program,
Faculty of Humanities and Social Sciences,
Thaksin University

อัศวศิริ ลาปีอี (Aussiri Lapi-e)¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาที่มีต่อกระบวนการดำเนินงานโครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานประกอบการและนิสิตที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา จำนวนรวม 141 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

---

¹อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ

E-mail: aussiri@tsu.ac.th

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีผลทำให้ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่างกัน คือ เพศ อายุ จังหวัดที่ตั้งสถานประกอบการ ประเภทของหน่วยงาน ส่วนความรู้เกี่ยวกับการจัดสหกิจศึกษาตามมาตรฐานของสมาคมสหกิจศึกษาไทยมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตด้วย

คำสำคัญ : โครงการสหกิจศึกษา, หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ

Abstract

The objectives of this research were to study the problems in co-operative education process of Public Administration Program; Local governance field in Faculty of Humanities and Social Sciences ,Thaksin University and to compare factors affected such opinion. The sample of this research consisted of 141 establishments and students are join to co-operative in the second semester of academic year 2015. A questionnaire was used to collect information from 141 samples. Statistical tools employed were percentage, mean, t-test, one-way ANOVA and Pearson's correlation Coefficient. The statistical level of significance was set as 0.05

The research found out that the level of opinion of the establishments and students was moderate. The factor which affected their opinion was sex, age, province of establishment, type of establishment. For knowledge about toward standard from Thai Association for cooperative education had reverse relationship with the

opinion about problems in co-operative education process of Public Administration Program.

Keywords : Co-operative Education, Public Administration Program,
Thaksin University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยปัจจุบัน ตลาดแรงงานในธุรกิจบริการมีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง ลักษณะของบัณฑิตที่ตลาดแรงงานต้องการจึงเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ คุณลักษณะของบัณฑิตต้องสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของงาน พร้อมทั้งจะทำงานได้ในสภาพของการเปลี่ยนแปลง โดยมีความรู้พื้นฐานที่ครบถ้วน รอบด้านเพียงพอและนำไปประยุกต์ใช้งานได้จริง (ไพฑูริย์ สินลาร์ตน์, 2548, น. 105) ซึ่งสถานประกอบการส่วนมากยังเห็นว่าบัณฑิตที่สถาบันอุดมศึกษาผลิตนั้นยังขาดประสิทธิภาพในการทำงานโดยอาจสืบเนื่องมาจากคุณภาพของระบบการศึกษาของไทยที่มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้ยึดติดกับวิชาการและการท่องจำทำให้ไม่สามารถปรับตัวและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานประกอบการจริง

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตออกสู่สังคมไทยได้คำนึงถึงปัญหานี้ จึงมีการปรับยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา โดยพัฒนาระบบการศึกษาที่ไม่เน้นเฉพาะวิชาการ แต่เพิ่มความพร้อมให้นักศึกษาในการประกอบอาชีพได้ทันทีที่สำเร็จการศึกษา ดังนั้นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย (นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ) ในขณะนั้นได้มีนโยบายที่จะพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา ให้เป็นผู้มีคุณภาพและศักยภาพเป็นที่พึงพอใจของสังคมและช่วยพัฒนาประเทศได้ จึงได้จัดทำโครงการสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาขึ้น ในปี 2545 โดยได้นำวิธีการผสมผสานการเรียนในห้องเรียน ร่วมกับการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ ที่เรียกว่า ระบบการศึกษาแบบสหกิจศึกษา (co-operative education) ซึ่งเป็นคุณลักษณะของบัณฑิตตามแนวกลุ่มปฏิบัตินิยม โดยมีสถาบันอุดมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการนำร่องในปี

2545 จำนวน 17 สถาบัน ปีพ.ศ. 2546 จำนวน 37 สถาบัน และในปี 2547 จำนวน 54 สถาบัน ยกเว้นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ซึ่งได้จัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษาอยู่ก่อนแล้ว (พรชัย มงคลวนิช, 2548, น. 23) ปัจจุบันหลายสถาบันเห็นความสำคัญในการจัดระบบการศึกษาดังกล่าวบ้างแล้ว เนื่องจากมีประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพในตัวนักศึกษาเอง ต่อคณาจารย์ของสถาบันการศึกษาที่ส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ รวมทั้งยังมีผลดีต่อสถานประกอบการที่จะมีบุคลากรที่มีคุณภาพและมีทักษะตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อให้สามารถทำงานได้มีประสิทธิภาพและแข่งขันกับนานาประเทศได้

ทั้งนี้แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้วยแนวคิดสหกิจศึกษา ในปัจจุบันนั้น อนงคนาฏ เมฆฉาย (2549, น. 29) อ้างถึง Gordon, Rick ได้อธิบาย ทฤษฎีสันับสนุนแนวคิดการสร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษา สามารถจำแนกได้เป็น 2 ทฤษฎีย่อย ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ และทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นสภาพจริง โดยมีสาระว่า ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาพฤติกรรม การเรียนรู้ของผู้เรียนในลักษณะการเน้นการสร้างให้เกิดประสบการณ์จริงในวิชาชีพ สาขาต่าง ๆ เนื่องจากการเรียนรู้ในสภาพจริงจะกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถใช้ความรู้สู่การแก้ปัญหาในสภาพที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งโครงการสหกิจศึกษาเป็นระบบการศึกษาที่เน้นการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบ โดยให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการเสมือนเป็นพนักงานคนหนึ่งของสถานประกอบการและมีหน้าที่รับผิดชอบที่แน่นอน เป็นระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา โดยอยู่ภายใต้การดูแลจากพนักงานพี่เลี้ยงและการนิเทศติดตามจากคณาจารย์ นิเทศสหกิจศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างใกล้ชิด สหกิจศึกษาจึงเป็นกลไกความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันสูงสุด

การจัดสหกิจศึกษา ภายใต้นโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียน การสอนเพื่อให้นิสิต “รอบรู้ สู้งาน และมีประสบการณ์เชิงปฏิบัติ” จากการกำกับของ มหาวิทยาลัยทักษิณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นั้น ได้จัดให้มีรายวิชา สหกิจศึกษาในแผนการเรียนของนิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขา การปกครองท้องถิ่น ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยมีการจัดการตามขั้นตอน

ที่ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจน ซึ่งมีนิสิตจำนวนทั้งสิ้น 82 คน ได้ดำเนินการเข้าสู่กระบวนการตามแผนที่วางไว้เบื้องต้น แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า จากการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาที่ผ่านมา พบปัญหาการเตรียมความพร้อมให้กับคณาจารย์นิเทศ นักศึกษาตัวแทนสถานประกอบการ ให้เกิดความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และกระบวนการของสหกิจศึกษา เช่น นักศึกษาไม่มีความพร้อมความรู้ทางด้านวิชาการ การใช้อุปกรณ์สำนักงาน และความพร้อมทางด้านอารมณ์ สังคม สถานประกอบการยังไม่เข้าใจสหกิจศึกษาแยกไม่ออกระหว่างสหกิจศึกษากับการฝึกงานทั่วไป คณาจารย์นิเทศขาดแผนการดำเนินงานการเตรียมการนิเทศระหว่างนักศึกษา ตัวแทนสถานประกอบการและคณาจารย์นิเทศ เป็นอาทิ

จากสภาพข้อจำกัดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้รับผิดชอบในการจัดดำเนินงานสหกิจศึกษา จึงมีความประสงค์ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อนำผลของการศึกษาวิเคราะห์ใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานโครงการสหกิจศึกษาได้อย่างเหมาะสมและตรงตามวัตถุประสงค์การจัดสหกิจศึกษาในครั้งต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องตามมาตรฐาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปสรรคในการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
2. เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานโครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ให้สอดคล้องกับความต้องการของนิสิตและสถานประกอบการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในโครงการวิจัยฯครั้งนี้จะใช้การศึกษาวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) กล่าวคือเป็นการผสมผสานวิธีคิด/วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิธีคิด/วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนากรอบแนวคิดและทฤษฎีมาอธิบายปรากฏการณ์ให้มีความชัดเจนและตอบวัตถุประสงค์การวิจัยให้มีความครอบคลุมมากขึ้นซึ่งมีขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research Methodology)

ผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยคัดเลือกจากสถานประกอบการที่เป็นตัวแทนขององค์กรทุกภาคส่วนที่มีบริบทแตกต่างกันสู่กระบวนการสังเคราะห์รูปแบบและแนวทางการบริหารจัดการโครงการสหกิจศึกษาสู่ภาคปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เป็นการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าวิจัยมาจัดกระทำให้เป็นระบบและหาความหมายแยกแยะองค์ประกอบ รวมทั้งเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อที่จะนำไปสู่การตีความ (Hermeneutic) ซึ่งจะเป็นการทำความเข้าใจต่อบริบท ปรากฏการณ์ ขั้นตอนและความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อแสวงหาข้อจำกัดและแนวทางการพัฒนาภายใต้การดำเนินการโครงการสหกิจศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น สู่ตัวแบบที่สามารถพัฒนาสู่ความสำเร็จของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์/สถานประกอบการที่ร่วมโครงการสหกิจศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญ (ชยันต์ วรรณนะภุติ, 2537, น. 23) ในส่วนของการลงพื้นที่ภาคสนาม ประกอบด้วย 1) ราชการส่วนกลาง ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร 2) ราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ ที่ว่าการอำเภอหรือเสาะ

จังหวัดนราธิวาส 3) ราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี และ 4) รัฐวิสาหกิจ ได้แก่ องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อสมท.)

2. ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology)

การศึกษาในลักษณะของเชิงปริมาณจะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการสหกิจศึกษามีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกโดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมจำนวน 141 คน ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้นิเทศงานจากสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร จำนวน 59 องค์กร รวม 59 คน

กลุ่มที่ 2 นิสิตในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร (การปกครองท้องถิ่น) ที่ร่วมโครงการสหกิจศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 82 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมีผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Check-list)

ตอนที่ 2 ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการสหกิจศึกษา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มจากสถานประกอบการเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการโครงการสหกิจศึกษาฯ รวมทั้งนิสิตในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น ที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ในประเด็นต่าง ๆ

ตอนที่ 4 รูปแบบและวิธีดำเนินโครงการสหกิจศึกษาในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ภายใต้มาตรการกำหนดจากคู่มือสหกิจศึกษาจาก คณะกรรมการการอุดมศึกษาและสมาคมสหกิจศึกษาไทย

ตอนที่ 5 สรุปความคิดเห็นเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านสหกิจศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended Question) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปประมวลผล โดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รวมทั้งใช้การวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) ในการทดสอบความแตกต่าง ระหว่างค่าเฉลี่ยสำหรับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้นิเทศงานจาก สถานประกอบการและนิสิตต่อปัญหาการดำเนินโครงการสหกิจศึกษา ในขณะที่ กำหนดสถิติโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) ใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการ ดำเนินกิจกรรมสหกิจศึกษากับความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคต่อ การดำเนินโครงการสหกิจศึกษา ทั้งนี้ข้อมูลทั้งหมดจะพัฒนาสู่การนำเสนอข้อมูลในรูป ของคำบรรยายต่อไป

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มตัวอย่างจากสถานประกอบการ

ผู้ตอบแบบสอบถามจากสถานประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 72.88 ในขณะที่ผู้นิเทศงานจากสถานประกอบการที่เป็นเพศชาย มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 27.12 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 48.38 รองลงมา คือ ช่วงอายุระหว่าง 20-30 ปี มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 30.64 ช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน

9 คน คิดเป็นร้อยละ 14.51 และช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.83 ในขณะที่ผู้นิเทศงานจากสถานประกอบการที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไปมีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.64 ที่ตั้งของสถานประกอบการส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อื่น ๆ ในภาคใต้ มีจำนวน 21 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 36.64 รองลงมา คือ สถานประกอบการในจังหวัดสงขลามีจำนวน 20 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 33.86 ในขณะที่ที่ตั้งของสถานประกอบการในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งกรุงเทพฯและปริมณฑล มีจำนวน 9 หน่วยเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 15.25 ตำแหน่งผู้ให้ข้อมูลของผู้นิเทศงานจากสถานประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้า/ผู้บริหารจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 22.03 ในขณะที่ตำแหน่งผู้ให้ข้อมูลที่เป็นพนักงานที่ปรึกษา มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 77.97 บริบท/ประเภทของสถานประกอบการเป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค มีจำนวน 28 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 46.48 รองลงมา คือ หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น มีจำนวน 21 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 36.64 หน่วยงานราชการส่วนกลาง มีจำนวน 7 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 11.86 หน่วยงานรัฐวิสาหกิจมีจำนวน 2 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 3.38 และหน่วยงานเอกชน มีเพียงแห่งเดียว คิดเป็นร้อยละ 1.64

1.2 กลุ่มตัวอย่างจากนิสิต

นิสิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 76.83 ในขณะที่นิสิตที่เป็นเพศชาย มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 23.17 นิสิตส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.00 มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 56.09 รองลงมา คือ ผลการเรียนเฉลี่ยระหว่าง 3.01-3.50 มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 25.63 ผลการเรียนเฉลี่ยระหว่าง 2.00-2.50 มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 17.07 และผลการเรียนเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.00 มีเพียงคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 1.21 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในพื้นที่จังหวัดสงขลาจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ ภูมิลำเนาจากจังหวัดอื่นในพื้นที่ภาคใต้มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 32.92 ภูมิลำเนาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 15.87 และนิสิตที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่อื่น ๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.21 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 53.65

รองลงมา มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001-15,000 บาท มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 32.92 มีรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 8.56 และนิสิตที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุด คือ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.87

2. ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการสหกิจศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างจากสถานประกอบการ

กลุ่มตัวอย่างจากสถานประกอบการมีระดับความรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.75 ซึ่งถือว่ามีความรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาในระดับมาก และเมื่อพิจารณาระดับความรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1. สหกิจศึกษาเป็นระบบการศึกษาที่จัดให้มีการผสมผสานระหว่างการเรียนของนักศึกษาในห้องเรียนเข้ากับการปฏิบัติจริงในสถานประกอบการอย่างมีหลักการ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.86) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 6. คุณสมบัติของนักศึกษาสหกิจต้องมีความรู้ทางวิชาการดี และมีผลการเรียนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 และถ้าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ให้ถือเป็นการฝึกงาน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.59) และเมื่อนำค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมจากมาตรวัดความรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนมาจัดกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาในระดับมาก มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 79.67 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาระดับปานกลางมีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 15.25 และกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาในระดับน้อยมีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.08

2.2 กลุ่มตัวอย่างจากนิสิต

นิสิตมีระดับความรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.80 ซึ่งถือว่ามีความรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาในระดับมาก และเมื่อพิจารณาระดับความรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สหกิจศึกษาเป็นระบบการศึกษาที่จัดให้มีการผสมผสานระหว่างการเรียนของนักศึกษาในห้องเรียนเข้ากับการปฏิบัติจริงในสถานประกอบการอย่างมีหลักการ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.91) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณอยู่ในสังกัดสหกิจศึกษา

เครือข่ายอุดมศึกษาเขตพิเศษ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.61) และเมื่อนำค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมจากมาตรวัดความรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนมาจัดกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาในระดับมากมีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 90.24 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาระดับปานกลางมีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 9.76 และไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาในระดับน้อยแม้แต่คนเดียว คิดเป็นร้อยละ 0

3. ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินโครงการสหกิจศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

3.1 กลุ่มตัวอย่างจากสถานประกอบการ

กลุ่มตัวอย่างจากสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานโครงการสหกิจศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.14 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานโครงการสหกิจศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ประเด็นสำคัญว่าไม่มีรูปแบบการเขียนรายงานวิจัยสหกิจศึกษาหรือรายละเอียดอย่างชัดเจน (รูปแบบมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากโครงสร้างของวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ) รวมทั้งไม่มีความเข้าใจในเนื้อหาและเป้าหมายของโครงการก่อนออกปฏิบัติงานในสถานประกอบการตามที่โครงการสหกิจศึกษากำหนด มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ระดับ 3.44 ในขณะที่ข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การไม่มีช่องทางการสร้างเครือข่ายสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถานประกอบการแต่อย่างใด มีค่าเฉลี่ย 2.89 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มากที่สุดด้านการวางแผนและการบริหารงานสหกิจศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.26 รองลงมาคือ ด้านการติดตาม/การประเมินผลสหกิจศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.24 ด้านการจัดการเรียนการสอนสหกิจศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.11 และด้านการจัดตั้งองค์การบริหารงานสหกิจศึกษามีค่าเฉลี่ย 2.96 มีค่าน้อยที่สุด ตามลำดับ

3.2 กลุ่มตัวอย่างจากนิสิต

นิสิตมีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานโครงการสหกิจศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 3.26 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานโครงการสหกิจศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การประเมินผลการปฏิบัติงานของนิสิตจะไม่ได้นำไปสู่การประเมินที่มีผลโดยตรงต่อสถานประกอบการ มีค่าเฉลี่ย 3.43 ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ในการนิเทศไม่สามารถจัดให้มีการประชุมระหว่างผู้นิเทศงานกับคณาจารย์นิเทศนิสิตกับคณาจารย์นิเทศและประชุมร่วมทั้งสามฝ่ายได้และไม่มีกระบวนการส่งเสริมให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร/รายวิชาและการจัดการโครงการสหกิจศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มีมากที่สุดในการติดตาม/การประเมินผลสหกิจศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 รองลงมา คือ ด้านการจัดตั้งองค์กรบริหารงานสหกิจศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ด้านการจัดการเรียนการสอนสหกิจศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 และด้านการจัดตั้งองค์กรบริหารงานสหกิจศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.23 ตามลำดับ

4. รูปแบบและวิธีดำเนินโครงการสหกิจศึกษา ตามมาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ภายใต้การกำหนดจากคู่มือคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสมาคมสหกิจศึกษาไทย

ตารางที่ 1 แสดงรูปแบบและวิธีการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาปกครองท้องถิ่น ตามข้อกำหนด
องค์ประกอบที่ 1 ด้านหลักสูตรสหกิจศึกษาของสมาคมสหกิจศึกษาไทย

มาตรฐานตามข้อกำหนด ของสมาคมสหกิจศึกษาไทย	รูปแบบและการดำเนิน โครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์ (ปกครองท้องถิ่น)
องค์ประกอบที่ 1 หลักสูตรสหกิจศึกษา	
ตัวชี้วัดที่ 1.1 มีระบบและกลไกในการ พัฒนาและบริหารหลักสูตรสหกิจศึกษา	
1. หลักสูตรมีความสอดคล้องกับเกณฑ์ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และองค์ริวิชาชีพในสาขาวิชาชีพ ควบคุม	หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขา ปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ผ่านการรับรองจากสภามหาวิทยาลัย และได้ดำเนินโครงการสหกิจศึกษา ในรายวิชา 0122451 สหกิจศึกษา อยู่ในหมวดรายวิชาเฉพาะและ มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับเกณฑ์ การจัดการศึกษาของสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)
2. จำนวนหน่วยกิตสหกิจศึกษาไม่ต่ำกว่า 6 หน่วยกิต ในระบบทวิภาค	มีจำนวนหน่วยกิตในรายวิชา สหกิจศึกษาในระบบ 6(0-18-0) ตามโครงสร้างที่กำหนด

มาตรฐานตามข้อกำหนด ของสมาคมสหกิจศึกษาไทย	รูปแบบและการดำเนิน โครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์ (ปกครองท้องถิ่น)
3. ระยะเวลาปฏิบัติสหกิจศึกษาไม่ต่ำกว่า 16 สัปดาห์	ปฏิบัติงานในภาคเรียนที่ 2 ของ หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานเอกชนที่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสน- ศาสตร์และการปกครองท้องถิ่น ตาม โครงการสหกิจศึกษา มีระยะเวลา 1 ภาคเรียน (16 สัปดาห์)
4. มีรายวิชาเตรียมความพร้อมนักศึกษา ก่อนไปสหกิจศึกษา หรือ มีกระบวนการ เตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนไปสหกิจ ศึกษาไม่ต่ำกว่า 30 ชั่วโมง	มีกระบวนการเตรียมความพร้อม นักศึกษาก่อนไปสหกิจศึกษาไม่ต่ำกว่า 30 ชั่วโมง โดยเป็นการร่วมกันอบรม ระหว่างสหกิจศึกษาระดับมหาวิทยาลัย และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมทั้งระดับหลักสูตรที่ดำเนินการ โครงการสหกิจศึกษา

ตารางที่ 2 แสดงรูปแบบและวิธีการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาปกครองท้องถิ่น ตามข้อมาตรฐาน
องค์ประกอบที่ 2 ด้านการเรียนการสอนของสมาคมสหกิจศึกษาไทย

มาตรฐานตามข้อกำหนด ของสมาคมสหกิจศึกษาไทย	รูปแบบและการดำเนิน โครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์ (ปกครองท้องถิ่น)
องค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน	
ตัวชี้วัดที่ 2.1 มีระบบและกลไกในการ ส่งเสริมการเรียนการสอนสหกิจศึกษา	
1. มีการปฐมนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษา	หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขา ปกครองท้องถิ่นได้จัดให้มีการปฐมนิเทศ นักศึกษาสหกิจศึกษาก่อนออกปฏิบัติ สหกิจศึกษาจำนวนอย่างน้อย 1 ครั้ง
2. มีการกำหนดคุณสมบัติพื้นฐานและ เงื่อนไขทางวิชาการของนักศึกษาสหกิจ ศึกษา	กำหนดให้นิสิตที่สามารถออกปฏิบัติ สหกิจได้นั้นจำเป็นต้องลงทะเบียนเรียน รายวิชาครบตามโครงสร้างหลักสูตรและ ต้องมีระดับผลการเรียนไม่ต่ำกว่า 2.00 ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการจบการศึกษา ของนิสิตในชั้นปีสุดท้าย

มาตรฐานตามข้อกำหนด ของสมาคมสหกิจศึกษาไทย	รูปแบบและการดำเนิน โครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์ (ปกครองท้องถิ่น)
3. ลักษณะงานตรงตามสาขาวิชาชีพของ นักศึกษา	หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขา ปกครองท้องถิ่นได้ปรับขอบข่าย การฝึกสหกิจให้ยืดหยุ่นและตาม ความต้องการของนิสิต ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความสอดคล้องของบริษัท โดยพิจารณา ตามความเหมาะสมของสาขาวิชาชีพด้วย
4. ลักษณะงานเป็นโครงงาน หรืองาน ประจำที่เน้นประสบการณ์การทำงาน	เน้นให้นิสิตปฏิบัติงานที่มีลักษณะเป็นงาน ประจำโดยเป็นไปตามโครงสร้างองค์กร เสมือนเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร/ สถานประกอบการ
5. มีการจัดค่าตอบแทนและสวัสดิการใน อัตราที่มีความเหมาะสมและจำเป็นตาม ลักษณะงาน	ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและข้อตกลง ร่วมระหว่างหลักสูตรฯ คณะฯและสถาน ประกอบการ ตามสัดส่วนในการจัด สวัสดิการขั้นพื้นฐาน
6. มีกระบวนการเตรียมความพร้อม นักศึกษาก่อนไปสหกิจศึกษาให้มีความ พร้อมต่อการประกอบอาชีพ	เน้นการทบทวนและเพิ่มพูนรายละเอียด การปฏิบัติงานทั้งในส่วนขององค์กร ภาครัฐและเอกชน รวมถึงองค์กรที่เป็น รัฐวิสาหกิจ ในลักษณะของกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละสถานประกอบการ ตามรูปแบบและแนวทางปฏิบัติที่จำเป็น

มาตรฐานตามข้อกำหนด ของสมาคมสหกิจศึกษาไทย	รูปแบบและการดำเนิน โครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์ (ปกครองท้องถิ่น)
7. มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างนักศึกษา คณาจารย์นิเทศและ คณาจารย์สาขาวิชา	การจัดโครงการสัมมนาหลังฝึก สหกิจศึกษา โดยเป็นการนำเสนอตัวแบบ โครงการและรายงานการวิจัยที่ได้รับ มอบหมายรวมทั้งมีผลการตอบรับดีเยี่ยม จากสถานประกอบการให้ได้รับรางวัล Best Practice รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นระหว่างนักศึกษา คณาจารย์ นิเทศ และคณาจารย์สาขาวิชา
8. มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างนักศึกษา คณาจารย์นิเทศ คณาจารย์สาขาวิชาและผู้นิเทศงาน	มีการจัดโครงการสัมมนาหลังฝึก สหกิจศึกษา ระหว่างนักศึกษา คณาจารย์ นิเทศ คณาจารย์สาขาวิชาและผู้นิเทศ งาน ตามที่กำหนด
9. มีการให้ข้อมูลลักษณะงานเพื่อ ประกอบการตัดสินใจของนักศึกษาในการ เลือกสถานประกอบการ	มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงาน ความเหมาะสม และความพร้อมของนิสิต ในการเลือกสถานประกอบการจาก อาจารย์ผู้รับผิดชอบ
10. มีการพบปะระหว่างนักศึกษา สถานประกอบการ และคณาจารย์นิเทศ ก่อนไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา	การชี้แนะและให้ข้อมูลจำเป็นบาง ประการร่วมกันระหว่างนิสิต, คณาจารย์ นิเทศกับตัวแทนของสถานประกอบการ

ตารางที่ 3 แสดงรูปแบบและการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาปกครองท้องถิ่น ตามมาตรฐานองค์ประกอบ
ที่ 3 ด้านกระบวนการนิเทศปฏิบัติงานของสมาคมสหกิจศึกษาไทย

มาตรฐานตามข้อกำหนด ของสมาคมสหกิจศึกษาไทย	รูปแบบและการดำเนิน โครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์ (ปกครองท้องถิ่น)
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการนิเทศการ ปฏิบัติงาน	
ตัวชี้วัดที่ 3.1 ระดับความสำเร็จของ กระบวนการนิเทศการปฏิบัติงาน	
1. มีแผนการนิเทศและการประสานงาน ตามมาตรฐานบังคับ	มีการกำหนดแผนการนิเทศสหกิจศึกษาไว้ เป็นแนวทางอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของ แผนก่อนการนิเทศ แผนระหว่างการ นิเทศ และแผนหลังจากนิเทศสหกิจศึกษา ของหลักสูตร
2. จำนวนการนิเทศไม่ต่ำกว่า 1 ครั้ง ณ สถานประกอบการ	มีการนิเทศงานของอาจารย์ที่ปรึกษา สหกิจตามที่ได้รับมอบหมาย อย่างน้อย 1 ครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้นิเทศงานของสถานประกอบการ เป็นไปตามมาตรฐานบังคับ	มีการชี้แจงผู้นิเทศงานของสถาน ประกอบการสหกิจศึกษาของนิสิต เกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ ตามมาตรฐาน ที่ยอมรับร่วมกัน

มาตรฐานตามข้อกำหนด ของสมาคมสหกิจศึกษาไทย	รูปแบบและการดำเนิน โครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์ (ปกครองท้องถิ่น)
4. การนิเทศของคณาจารย์นิเทศ มีคุณภาพตรงตามความต้องการและ ความจำเป็นต่อนักศึกษาและสถาน ประกอบการ	การนิเทศของคณาจารย์ที่ได้รับ มอบหมาย จะคำนึงถึงความเหมาะสม และความจำเป็นแก่นิสิตและ สถานประกอบการ ในการให้ความ ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการสหกิจศึกษา
5. คณาจารย์นิเทศตรวจรูปแบบการ นำเสนอผลงานและให้ข้อเสนอแนะแก่นักศึกษา	คณาจารย์จะเป็นผู้กำหนดรายละเอียด การนำเสนอผลงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ ที่สถานประกอบการจะได้รับ และ องค์ความรู้ที่ถ่ายทอดความสำเร็จ ในการฝึกสหกิจศึกษาของนิสิตอย่างเป็น รูปธรรม
6. ในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของสหกิจศึกษา คณาจารย์นิเทศเข้ารับฟังการนำเสนอผล การปฏิบัติงานของนักศึกษาร่วมกับ ผู้นิเทศงานและผู้บริหารองค์กร และ ประเมินผลงานพร้อมให้ข้อเสนอแนะ	ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและจำเป็นของ สถานประกอบการในการอำนวยความสะดวกแก่คณาจารย์ในการร่วมรับฟัง การนำเสนอผลการปฏิบัติงานของนิสิต ร่วมกับผู้นิเทศงานและผู้บริหารองค์กร แต่จะให้ความสำคัญกับการประเมินที่เป็น ผลตอบรับจากสถานประกอบการสู่ การประเมินผลการศึกษาร่วมกัน เพื่อปรับปรุงวิธีการดำเนินงานต่อไป

มาตรฐานตามข้อกำหนด ของสมาคมสหกิจศึกษาไทย	รูปแบบและการดำเนิน โครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์ (ปกครองท้องถิ่น)
7. ในช่วงระยะกึ่งกลางของสหกิจศึกษา คณาจารย์นิเทศเข้ารับฟังการนำเสนอ ความก้าวหน้าของโครงการหรืองานที่ ปฏิบัติของนักศึกษาร่วมกับผู้นิเทศงาน และให้ข้อเสนอแนะ	ไม่ได้มีการกำหนดระยะเวลาชัดเจน ในการเข้าร่วมรับ ฟังการนำเสนอ ความก้าวหน้าของโครงการหรืองานที่ ปฏิบัติของนักศึกษาทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความเหมาะสมและความพร้อมร่วมกัน ของคณาจารย์ สถานประกอบการ รวมทั้งนิสิตสหกิจศึกษาด้วย

ตารางที่ 4 แสดงรูปแบบและวิธีการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาปกครองท้องถิ่น ตามข้อมาตรฐาน
องค์ประกอบที่ 4 ด้านผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาตาม
มาตรฐานสมาคมสหกิจศึกษาไทย

มาตรฐานตามข้อกำหนด ของสมาคมสหกิจศึกษาไทย	รูปแบบและการดำเนิน โครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์ (ปกครองท้องถิ่น)
องค์ประกอบที่ 4 ผลการปฏิบัติงานสหกิจ ของนักศึกษา	
ตัวชี้วัดที่ 4.1 ร้อยละของโครงการ/การ ปฏิบัติงานสหกิจศึกษาที่สถาน ประกอบการนำไปใช้ประโยชน์	จำนวนโครงการ/รายงานการวิจัยที่นิสิต สังเคราะห์จากการทำงานสหกิจศึกษา ที่สถานประกอบการนำไปใช้ประโยชน์ อย่างเป็นรูปธรรมโดยประมาณร้อยละ 20

มาตรฐานตามข้อกำหนด ของสมาคมสหกิจศึกษาไทย	รูปแบบและการดำเนิน โครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์ (ปกครองท้องถิ่น)
ตัวชี้วัดที่ 4.2 ร้อยละของนักศึกษาที่ได้รับการ การเสนางานจากสถานประกอบการที่ไป ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ถ้ามีตำแหน่งงาน ว่าง	ร้อยละของนักศึกษาที่ได้รับการเสนางาน จากสถานประกอบการที่ไปปฏิบัติงาน สหกิจศึกษา ร้อยละ 5 ซึ่งถือเป็นจำนวน น้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนิสิตที่ปฏิบัติงาน สหกิจศึกษาในแต่ละปี

ตารางที่ 5 แสดงรูปแบบและวิธีการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาปกครองท้องถิ่น ตามข้อมาตรฐาน
องค์ประกอบที่ 5 ด้านความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน
สหกิจศึกษาตามมาตรฐานสมาคมสหกิจศึกษาไทย

มาตรฐานตามข้อกำหนด ของสมาคมสหกิจศึกษาไทย	รูปแบบและการดำเนิน โครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์ (ปกครองท้องถิ่น)
องค์ประกอบที่ 5 ผลการปฏิบัติงานสหกิจ ศึกษาของนักศึกษา	
ตัวชี้วัดที่ 5.1 ระดับความพึงพอใจของ นักศึกษา สหกิจศึกษา ผู้นิเทศงาน และ คณาจารย์นิเทศ	

มาตรฐานตามข้อกำหนด ของสมาคมสหกิจศึกษาไทย	รูปแบบและการดำเนิน โครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์ (ปกครองท้องถิ่น)
มีการสำรวจความพึงพอใจจะพิจารณา 5 ประเด็นหลัก คือ 1. ความพึงพอใจในหลักสูตรสหกิจศึกษา 2. ความพึงพอใจในกระบวนการจัดสหกิจศึกษา 3. ความพึงพอใจในผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา 4. ความพึงพอใจในการพัฒนาทักษะวิชาชีพและความพร้อมในการปฏิบัติงานจริง 5. ความพึงพอใจในการสร้างโอกาสการต่อยอดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ หมายเหตุ: กรณีที่มีการประเมินหลายครั้งในปีที่ประเมิน ให้หาค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของการประเมินทุกครั้ง	ระดับความพึงพอใจสามารถสรุปได้ดังนี้ 1. นิสิตสหกิจศึกษา มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (เอกสารหรือหลักฐานจากการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา 0122451 สหกิจศึกษา ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558) 2. ผู้นิเทศงานมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (เอกสารหรือหลักฐานจากแบบประเมินผลนิสิตสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการ (coop B) และแบบประเมินผลรายงาน โดยสถานประกอบการ (coop C)) 3. คณาจารย์นิเทศมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

บทสรุป

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ จังหวัดที่ตั้งของสถานประกอบการ ตำแหน่งผู้ให้ข้อมูล บริบท/ประเภทของหน่วยงาน และความรู้เกี่ยวกับการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาตามมาตรฐานของสมาคมสหกิจศึกษาไทย ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระเพื่อใช้ในการทดสอบกลุ่มตัวอย่างจากสถานประกอบการตามการกำหนดตัวแปรเพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานของผู้วิจัย ในขณะที่ตัวแปรอิสระ

เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานของนิสิตนั้นผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรเบื้องต้น ประกอบด้วย เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย ภูมิฐานะ รายได้ต่อเดือน และความรู้เกี่ยวกับการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาตามมาตรฐานของสมาคมสหกิจศึกษาไทย ผลปรากฏว่า

ปัจจัยที่มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 คือ เพศ อายุ จังหวัดที่ตั้งสถานประกอบการ บริบท/ประเภทของหน่วยงานและภูมิฐานะ ในขณะที่ปัจจัยที่ไม่มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 คือ ตำแหน่งผู้ให้ข้อมูล ผลการเรียนเฉลี่ยและรายได้ต่อเดือน ส่วนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการปกครองท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการปกครองท้องถิ่น ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปในลักษณะของการผกผันกัน

ทั้งนี้ตามข้อกำหนดการดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้ดำเนินการตามมาตรฐานกระบวนการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสมาคมสหกิจศึกษาไทย ซึ่งได้แบ่งตามบทบาทที่เกี่ยวข้อง 4 ด้าน ดังนี้

1. บทบาทในการส่งเสริมพัฒนาสหกิจศึกษาของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

จากมุมมองของสถานประกอบการในส่วนหนึ่งที่ว่าการอำเภอหรือเสาะจังหวัดนราธิวาส กล่าวว่า ทางคณะฯควรติดต่อกับทางสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อทางคณะฯและสถานประกอบการอันเป็นแหล่งฝึกงานจะได้มีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน รวมทั้งเพื่อเป็นฐานเครือข่ายในการร่วมมือในด้านต่าง ๆ ในขณะที่เดียวกันคณะฯควรมี

บทบาทต่อสถานประกอบการในเรื่องลักษณะงานที่สถานประกอบการมอบหมายให้นักศึกษาทำอย่างเหมาะสมและตรงตามเนื้อหาที่อยากให้เป็น รวมทั้งมีการเตรียมรายชื่อสถานประกอบการต่างๆ ที่มีความเหมาะสมให้นักศึกษาได้มีทางเลือกมากกว่านี้ ซึ่งหากให้นักศึกษาเลือกสถานประกอบการเอง นักศึกษาอาจจะเลือกเฉพาะสถานประกอบการที่ตนเองรู้จักซึ่งอาจทำให้ไม่ได้รับความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมได้อีกทั้งควรมีการแนะแนวทางต่าง ๆ ในการปฏิบัติตัวให้มากกว่านี้ นอกจากนี้คณะฯ ควรมีการประชาสัมพันธ์ติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อเข้าร่วมโครงการและจัดทำคู่มือเอกสารต่าง ๆ ให้สถานประกอบการและสาขาวิชาเข้าใจถูกต้องตรงกัน เพื่อแจ้งให้นักศึกษาและอาจารย์นิเทศต่อไป (พงษ์เทพ พรหมทา, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 20 กรกฎาคม 2559)

2. บทบาทในการส่งเสริมพัฒนาสหกิจศึกษาของอาจารย์นิเทศหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

จากมุมมองของสถานประกอบการในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวว่า ทางสาขาและคณาจารย์ควรมีการประสานงานกับสถานประกอบการที่นักศึกษาได้เลือกและมีการแต่งตั้งผู้นิเทศงานกับนักศึกษา (ไม่ใช่ผู้นิเทศงานในสถานประกอบการ) เพื่อช่วยในการแนะนำในเรื่องต่าง ๆ เช่น การช่วยหาที่พักบริเวณใกล้กับสถานประกอบการสำหรับสถานประกอบการในต่างจังหวัด นักศึกษาจะได้มีโอกาสไปสหกิจในที่ที่มีความเหมาะสมและได้เปิดโลกกว้างมากกว่านี้ และหากอาจารย์นิเทศนั้นมีความคุ้นเคยหรือรู้จักกับสถานประกอบการนี้เป็นอย่างดีมีส่วนทำให้การติดต่อระหว่างทางสาขาและสถานประกอบการนั้นมีความราบรื่น นักศึกษาหลายคนไม่กล้าเข้าหาอาจารย์ (บางคน) เมื่อมีปัญหาอะไรก็ปรึกษาเพื่อน ๆ แทน อาจารย์ควรเป็นฝ่ายเข้าหานักศึกษา เช่น โทรศัพท์หาสัปดาห์ละครั้งก็ดี อาจารย์ควรให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของนักศึกษาเป็นระยะ เพื่อให้การดำเนินงานมีความราบรื่น ประสานงานกับนักศึกษาเมื่อมีข่าวสารเกี่ยวกับการสหกิจ (ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ) และการให้คำปรึกษา แนะนำ เกี่ยวกับการปฏิบัติสหกิจศึกษา

รวมถึงให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานที่มากขึ้น (นฤมล เพชรมีศรี, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 18 กรกฎาคม 2559)

3. ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการสหกิจศึกษาของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

จากมุมมองของสถานประกอบการในส่วนขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อสมท.) กล่าวว่า นักศึกษามีขอบเขตในการปฏิบัติงาน ดังนั้นการฝึกสหกิจศึกษาเป็นระยะเวลา 4 เดือน จึงสูญเปล่า เช่น นักศึกษาได้ทำงานเกี่ยวกับงานเอกสารเบื้องต้นทั่วไป (ถ่ายเอกสาร เดินเอกสาร เป็นต้น) ซึ่งไม่ได้รับประโยชน์ใด ๆ เลย สำหรับบางสถานประกอบการความรู้ที่ได้รับจากการเรียนหนังสือ บางครั้งนำมาใช้ในการปฏิบัติงานจริงไม่ได้ ดังนั้นจึงต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมและปรับตัวในการทำงานมาก ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ตัวนักศึกษาเองเรียนทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์โดยเน้นการปกครองท้องถิ่น จึงทำให้การทำงานแตกต่างจากสถานที่สหกิจศึกษาเนื่องจากสถานที่สหกิจศึกษาเป็นหน่วยงานของสำนักข่าวไทยในการปฏิบัติงานจริง บางครั้งอาจไม่ได้ตรงกับความรู้ในสาขาวิชาที่เรียนมาทำให้ต้องมาเริ่มต้นศึกษางานใหม่ ทำให้ตอนเริ่มต้นอาจมีความไม่เข้าใจและทำให้งานมีความล่าช้าไปบ้าง นักศึกษาไม่ค่อยรู้จักสถานประกอบการเท่าไร ทำให้บางครั้งเมื่อไปสอบถามจะทำให้ไปในที่เดียวกัน และเมื่อหน่วยงานนั้นรับนักศึกษาไปแล้ว ก็ทำให้ต้องหาที่ฝึกงานใหม่ และถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานที่รับฝึกงานแต่ก็อาจจะไม่ใช่หน่วยงานที่นักศึกษาต้องการจริง ๆ (ไม่ประสงค์ออกนาม, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 24 กรกฎาคม 2559)

4. ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาโครงการสหกิจศึกษาของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

จากมุมมองของสถานประกอบการในส่วนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กล่าวว่า ควรมีการเรียกนักศึกษาเข้าสัมภาษณ์รายบุคคลก่อนที่นักศึกษาจะเลือกสถานประกอบการ สถานที่ราชการที่จะสหกิจ เพื่อสอบถามถึงงานที่สนใจและ

ถนัด รวมทั้งเสนอแนะสถานที่สหกิจที่เหมาะสมกับความชอบและความถนัดของตัวนักศึกษาเอง โดยสอบถามเพิ่มเติมถึงงานที่ทำในอนาคตจัดให้มีฐานข้อมูลต้องอ้างอิงสถานประกอบการสหกิจศึกษาของนักศึกษาปีนี้ เพื่อให้นักศึกษาไปใช้ได้ไปใช้ประโยชน์ ช่วยให้รุ่นน้องสามารถตัดสินใจได้ง่ายขึ้น ใช้ช่องทางเว็บไซต์เดิม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการสหกิจศึกษาควรถามหาข้อมูลสถานที่ฝึกสหกิจศึกษาหลายที่ เพื่อให้นักศึกษาได้ทราบข้อมูลแล้วนำไปประกอบการตัดสินใจเลือกสถานที่ฝึกสหกิจ เพราะมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ให้อาจารย์ดูแลนักศึกษาเนื่องจากระยะเวลาสหกิจศึกษานานเกินไป (4 เดือน) การว่างงานอาจจะเยอะควรลดระยะเวลาการสหกิจศึกษาลง และเพิ่มอย่างอื่นแทน เช่น นำเอาโครงการที่มีประโยชน์กับนักศึกษาทำจะมีประโยชน์มากกว่า (ไม่ประสงค์ออกนาม, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 25 กรกฎาคม 2559)

อภิปรายผล

อย่างไรก็ตามการศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินโครงการสหกิจศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยสรุปสอดคล้องกับการศึกษาของ บุปผา ภิกภ (2558, น. 50-55) พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการสหกิจศึกษามีดังนี้ 1) ด้านสถานศึกษา มีอุปสรรคในการประสานงานระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา ไม่มีการชี้แจงจากสถานศึกษาเกี่ยวกับสหกิจศึกษาอย่างชัดเจน ไม่มีการติดตามดูแลนักศึกษาจากสถานศึกษาตามที่กำหนด ไม่มีการประสานงานล่วงหน้าจากสถานศึกษา 2) ด้านสถานประกอบการ ไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเป็นพนักงาน พี่เลี้ยง ไม่เข้าใจหลักการ แนวคิดของสหกิจศึกษา ไม่มีพนักงานพี่เลี้ยงเพียงพอที่จะดูแลนักศึกษา ไม่เข้าใจและไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสหกิจศึกษา รู้สึกว่าเป็นภาระที่ต้องรับผิดชอบดูแลนักศึกษา 3) ด้านนิสิต/นักศึกษา ขาดความอดทน กระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ไม่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ขาดความเชื่อมั่นในตนเองทำให้การทำงานหยุดชะงัก ขาดความสามารถในการสื่อสาร ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานประกอบการ ขาดมนุษยสัมพันธ์ในการประสานงาน ไม่ปฏิบัติตามการสอนงานของพนักงานพี่เลี้ยง ขาดความสามารถในการควบคุมอารมณ์

ไม่มีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน 4) ด้านการเป็นพนักงานที่เลื่องไม่เข้าใจกระบวนการสหกิจศึกษาที่ชัดเจน ไม่ได้รับการฝึกอบรมสหกิจศึกษาจากหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ ไม่มีเวลาดูแลนักศึกษาอย่างเต็มที่ ไม่ทราบถึงความแตกต่างระหว่างสหกิจศึกษากับการฝึกงานภาคฤดูร้อน ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเพียงพอจากสถานศึกษา บริษัทไม่ถือว่าการทำหน้าที่พนักงานที่เลื่องเป็นส่วนหนึ่งของผลงาน การดูแลนักศึกษามีผลกระทบต่องานประจำ ไม่มีโอกาสกำหนดภาระงานให้นักศึกษา ปฏิบัติตั้งแต่เริ่มต้นการทำหน้าที่ เป็นพนักงานที่เลื่องไม่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเพิ่มเติมแต่มีภาระงานที่เพิ่มขึ้น ไม่ทราบล่วงหน้าว่าจะมีนักศึกษามาปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ไม่มีส่วนร่วมในการประเมินนักศึกษา เป็นต้น

โดยสรุปแล้วปัญหาส่วนใหญ่ของนิสิตนักศึกษาก่อนปฏิบัติสหกิจศึกษาซึ่งเป็นความกังวลหรือการตัดสินใจ เกี่ยวกับสถานประกอบการที่เลือกไม่ได้ ขาดความมั่นใจด้านความพร้อมในการทำงาน ขาดความพร้อมด้านเอกสารในการสมัครงาน การเตรียมความพร้อมด้านเครื่องใช้สำนักงานมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถฝึกปฏิบัติได้ทุกคน นักศึกษาที่เป็นเพื่อนสนิทกันส่วนใหญ่จะขอไปสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการเดียวกัน ส่วนสถานประกอบการเห็นว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับนักศึกษามาสมัครงานจำนวนมากเกินความต้องการทำให้เกิดความอึดอัดใจในการปฏิเสธนักศึกษาที่มาสมัครด้วยกัน ส่วนปัญหาระหว่างปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในช่วงสัปดาห์แรกของการปฏิบัติงาน นักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว (สุขเมธ แยมมุ่น, 2546, บทคัดย่อ) นอกจากนี้การได้รับมอบหมายงานที่นักศึกษาไม่ถนัด หรือมีความรู้ค่อนข้างน้อย การคิดหัวข้อโครงการกรณีที่สถานประกอบการให้นักศึกษาเป็นผู้กำหนด นอกจากนี้ ผู้นิเทศจากสถานประกอบการเห็นว่า นักศึกษาจะมีปัญหาเกี่ยวกับการรายงานบ่อย บางครั้งสถานประกอบการโทรศัพท์มาแจ้งให้ทราบ และนักศึกษาไม่ส่งรายงานทางวิชาการตามกำหนดเวลา ผู้นิเทศจากสถานประกอบการงานไม่มีเวลาสำหรับการตรวจสอบรายงานทางวิชาการ หรือการสอนงานนักศึกษา สถานประกอบการบางแห่งไม่สามารถมอบหมายงานที่มีความสำคัญให้แก่นักศึกษาได้ สอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาที่พบว่า นักศึกษาส่งรายงานทางวิชาการล่าช้าทำให้อาจารย์ไม่สามารถให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนางานได้

อย่างเต็มที่และต้องเร่งในการตรวจ เพื่อให้ทันต่อการประเมินผลและปัญหาหลัง การปฏิบัติงานสหกิจศึกษา นักศึกษาจะขาดความพร้อมในการนำเสนอผล การปฏิบัติงาน และการส่งรายงานทางวิชาการล่าช้า (ทัศนีย์ ประธาน และคณะ, 2555, น. 80)

ดังนั้นการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับผลลัพธ์สอดคล้องกับการศึกษาของ (ยุวธิดา ใฝ่ฝัน, 2552, บทคัดย่อ) พบว่า จากการรับนักศึกษาสหกิจศึกษาพบว่า นักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจศึกษามีความรู้ ความสามารถตรงกับสาขาวิชาชีพ สามารถ ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติงานได้จริง โดยการนำความรู้ที่ได้รับจาก การเรียนมาวางแผนการทำงานและจัดลำดับงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมี ประสิทธิภาพ มีการตัดสินใจได้ดี ถูกต้อง รวดเร็วและมีการวิเคราะห์ข้อมูลก่อน การตัดสินใจ แต่ทั้งนี้ความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ ในประเด็นการใช้โปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพและทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ นักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจยังมีทักษะในการปฏิบัติงานค่อนข้างน้อย ซึ่งในส่วนตรงนี้ สาขาวิชาควรสอนเพิ่มเติมให้แก่นักศึกษาหรือเน้นให้นักศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในรุ่น ต่อไป ส่วนความประพฤติและความเป็นอยู่ นักศึกษามีความเสียสละ ขยันหมั่นเพียร มีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงานและบุคคลรอบข้าง มีความเป็นกันเองและสามารถปรับเปลี่ยน ความเป็นอยู่ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของสถานประกอบการ (วัชรินทร์ รักเสนาะ, 2557, บทคัดย่อ) นอกจากนี้ สถานประกอบการมีความพึงพอใจต่อนักศึกษาสหกิจ ศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการปกครองท้องถิ่นในระดับดี เนื่องจาก นักศึกษามีความสามารถในการพัฒนางาน นักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจศึกษา มีความสามารถในการทำงานและมีความคิดสร้างสรรค์ที่จะช่วยในการพัฒนางานของ องค์กรให้มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี มีความตั้งใจอย่างสูงในการปฏิบัติงานและคอยซักถามในประเด็นหรือข้อข้องใจต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน นอกจากนี้ในส่วนงานนอกเหนือจากงานที่ได้รับมอบหมาย นักศึกษา ก็เป็นผู้ที่มีน้ำใจ เสียสละและได้รับความไว้วางใจให้ปฏิบัติ โดยไม่ต้องมีการควบคุมมาก เกินไป อีกทั้งไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหาใด ๆ และมีความต้องการที่จะรับ นักศึกษาสหกิจในรุ่นต่อไป ด้วยเหตุผลเพราะนักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจในรุ่นนี้มีความรู้

ความสามารถและมีศักยภาพ สามารถเรียนรู้การทำงานได้อย่างรวดเร็ว มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี (ดรุณี มุ๊กกิม และคณะ, 2554, บทคัดย่อ) แต่ปัจจัยประการหนึ่งที่สำคัญและถือเป็นจุดเด่นในการรับนักศึกษา รุ่นต่อไปของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการปกครองท้องถิ่น คือ นักศึกษาในรุ่นนี้มีความอดทนต่องานที่ทำและพร้อมที่จะเรียนรู้งานใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา รับฟังคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการทำงานจากพนักงานที่ปรึกษา กล้าแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่าง ๆ อีกทั้งสามารถสอนงานให้กับเพื่อนร่วมสหกิจศึกษาที่มาจากสถาบันอื่น ๆ อีกด้วย และสถานประกอบการกลุ่มตัวอย่าง 3 แห่งมีความพึงพอใจและจะเปิดโอกาสเข้ารับการบรรจุเป็นพนักงานประจำด้วยปัจจัยคือ ศักยภาพ ความตั้งใจในการทำงานของนักศึกษา สาขาวิชาชีพตรงกับสายงานที่ปฏิบัติ การเรียนรู้การทำงานได้ค่อนข้างเร็วและความกล้าหาญในการแสดงออกสำหรับสถานประกอบการที่ไม่รับนักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจศึกษาบรรจุเป็นพนักงานประจำ เนื่องจากไม่มีตำแหน่งงานที่จะสามารถบรรจุเพิ่มได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดทำสื่อ รายละเอียดต่าง ๆ ที่จำเป็นและให้เข้าใจง่าย เพื่อแนะนำการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาทั้งในระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับมหาวิทยาลัย เพื่อนำไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ระบบเพื่อให้เป็นมาตรฐานในการดำเนินโครงการสหกิจศึกษา

2. ควรมีการศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และจัดสภาพแวดล้อมของแต่ละสถาบันเพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตรงตามประเภทของตลาดแรงงานในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ โดยเฉพาะธรรมชาติวิชาของสาขาการปกครองท้องถิ่น

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้ ภายใต้โครงการการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ (การปกครองท้องถิ่น) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รองศาสตราจารย์ ภาณุ ธรรมสุวรรณ ประธานสาขารัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งอาจารย์ทวนธง ครุฑจั่นและอาจารย์ ดร.ฐากร สิทธิโชค ในการอนุเคราะห์ ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการวิจัยครั้งนี้

บรรณานุกรม

- ชยันต์ วรธนะภูติ. (2537). *การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา* (พิมพ์ครั้งที่ 2).
ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดรุณี มูแก้ม, มณีรัตน์ รัตนพันธ์, และยาร่อนะ ศรีอำมหิต. (2554). *ศึกษารูปแบบ การจัดการสหกิจศึกษา* (รายงานผลการวิจัย). สงขลา: มหาวิทยาลัย หาดใหญ่.
- ทัศนีย์ ประธาน, มณีรัตน์ รัตนพันธ์, ทิรัศม์ชญา พิพัฒน์เพ็ญ, สนั่น ยามาเจริญ, พงพัฒน์ ฉายศิริพันธ์, เจริจา บุญวรรณโณ, ... เจตนัสฤกษ์ สังข์พันธ์.
(2555). *ผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัย หาดใหญ่*. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- นฤมล เพชรมีศรี. *นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ*. (18 กรกฎาคม 2559).
บทสัมภาษณ์.
- บุปผา ภิภพ. (2558). *คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของนักศึกษาสหกิจศึกษาของ สถานประกอบการที่เข้าร่วมสหกิจศึกษา*. สงขลา: ม.ป.พ.
- พงษ์เทพ พรหมทา. *ปลัดอำเภอฝ่ายทะเบียนและบัตร*. (20 กรกฎาคม 2559).
บทสัมภาษณ์.

- พรชัย มงคลวนิช. (2548). ปัจจัยที่ส่งเสริมและอุดหนุนความสำเร็จในการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย. *วารสารกระแสวัฒนธรรม*, 7(12), 23.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2548). การพัฒนากรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 3(1), 105.
- ไม่ประสงค์ออกนาม. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (25 กรกฎาคม 2559). บทสัมภาษณ์.
- ไม่ประสงค์ออกนาม. องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อสมท.). (24 กรกฎาคม 2559). บทสัมภาษณ์.
- ยุวัลดา ใฝ่ฝัน. (2552). *การจัดการสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพบัณฑิตมหาวิทยาลัยหาดใหญ่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วัชรินทร์ รักเสนาะ. (2557). *การพัฒนารูปแบบการจัดการบริหารระบบการจัดการเรียนการสอนสหกิจศึกษา* (ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุเมธ แยมุ่น. (2546). *เอกสารวิจัยส่วนบุคคลลักษณะวิชาสังคมจิตวิทยาเรื่องสหกิจศึกษา : รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- อนงค์นาฏ เมฆฉาย. (2549). *การติดตามผลโครงการสหกิจศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.